

Henriette Nissen, Siegfried Saloman

Fryklund, Daniel,

47 A a Br

National Library
of Sweden

+ NISSEN-SALOMAN

Mus.
Monog.
(No.)
o

HENRIETTE NISSEN
SIEGFRIED SALOMAN

Kungl. biblioteket

0 0000 000102432

HENRIETTE NISSEN
SIEGFRIED SALOMAN

HÄLSINGBORG 1929. SCHMIDTS BOKTRYCKERIA. B

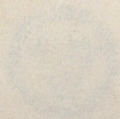
HENRIETTE NISSEN

SIEGFRIED SALOMAN

AV DENNA BOK ÄRO TRYCKTA

50 EXEMPLAR

WILHELM BROSCHERS

Källorna till Henriette Nissens biografi ha betecknats som relativt fåtaliga, och en del uppgifter, som lämnats beträffande hennes levnadsteckning, ha vållat stor tvekan. Emellertid torde det hundratal brev, som Henriette Nissens make Siegfried Saloman skrivit till utgivaren av Signale für die musikalische Welt Bartolf Senff i Leipzig och som äro daterade från förlovningsåret 1850 till hennes dödsår 1879, böra anses som ett värdefullt tillskott för en skildring av Henriette Nissen, ty det är om henne, som de flesta av dessa brev — ofta av anseelig längd — handla. Ehuru breven ha sitt största intresse för tiden från år 1850, ha de även kommit att få en viss betydelse för framställningen av den del av Henriette Nissens liv, som ligger före denna tid. Man får nämligen i dessa brev veta, att den utförliga nekrolog över Henriette Nissen, som återfinnes i Signale für die musikalische Welt 1880, no. 14, härrör från Saloman. Denne upprepar tvenne gånger i ett brev av den 11 december 1879, att icke ett enda ord i nekrologen bör strykas, och försäkrar: "Jedes Wort in dem Nekrolog ist wahr, — nichts übertrieben; ich habe ihn zusammengestellt aus unseren Tagebüchern, aus der "Revue & Gazette musicale" u. "L'Europe artiste" — sowie aus den, in den russischen, schwedischen, norwegischen u. dänischen Illustrierten Zeitungen, u. dem schwedischen Volkskalender "Svea" für 1880, enthaltenen Nekrologen". Man bör väl fatta detta så, att tidskrifterna och tidningarna nyttjats som källor för uppskattningen av Henriette Nissen, och dagböckerna och handlingarna av olika slag, som stått till Salomans förfogande som Henriette Nissens make, för biografiska uppgifter i fråga om årtal och dylikt.

Denna nekrolog i Signale återfinnes även — med smärre utslutningar eller tillägg — i Nordisk Musiktidende¹ (Kristiania),

---

¹ Det är denna tidskrift, som i Henriette Nissens Sångskola benämnes: Nordische illustrierte Musik-Zeitung.

no. 4 och 5, och i Henriette Nissens Sångskola¹. För övrigt gjorde Saloman stora ansträngningar för att genom Senffs förmedling, såsom av breven till denne framgår, få nekrologen in extenso införd i Leipziger Illustrirte Zeitung. Huruvida Saloman lyckades i detta, ha vi icke kunnat konstatera.

Då Henriette Nissens make väl i allmänhet måste ha förfogat över tillförlitligt material i fråga om hennes biografi, särskilt då det gällt uppgifter rörande födelseåret och dylikt, måste man enligt vår uppfattning taga största hänsyn till Salomans meddelanden och låta dessa gälla som de tillförlitligaste i förhållande till andra, såvida man icke kan *bevisa*, att de i något avseende äro oriktiga. Uppgifter, som vid flyktig granskning synas egendomliga, finna sin förklaring, såsom då finskan Alma Fohström nämnes bland Henriette Nissens elever i Italien — Alma Fohström befann sig nämligen vid tiden för Sångskolans utgivande i Italien för sångstudier och konserterande.

I en del fall ha vi kunnat kontrollera uppgifterna i Signale och Sångskolan genom andra tillförlitliga källor och olika omständigheter och funnit dem riktiga².

Vi vilja nu här avhandla några fall, där allmänna eller speciella handböcker lämna uppgifter om Henriette Nissen, som synas oriktiga eller tveksamma:

1. Henriette Nissen var enligt Salomans nekrolog icke född år 1821 utan år 1819³. Detta senare årtal anges även som födelseår på Henriette Nissens gravsten i Göteborg.

2. Saloman uppgiver, att Henriette Nissen kom till Paris icke år 1840 utan år 1839⁴. Att Henriette Nissen varit i Paris redan

¹ Siegfried Saloman var naturligen i hög grad intresserad i utgivandet av Sångskolan. Som av den ryske förläggarens yttrande i företalet till densamma framgår, hade Saloman granskat manuskriptet och överlämnat densamma till förläggaren, och senare se vi Saloman i ett brev till Senff av den 26 september 1881 föra underhandlingar med denne om utgivandet av en ny upplaga av Sångskolan med engelsk text i stället för den ryska, vilket emellertid icke ledde till något resultat.

² I det följande finna vi emellertid ett fall, där tydligen Saloman råkat ut för någon sammanblandning.

³ Som ett kuriosum kan meddelas, att Henriette Nissen i ett av de nummer av Signale, som följa nekrologen: no. 17, 1880, vid en "Rückblick auf das Musikjahr 1879" anges ha dött "58 Jahre alt".

⁴ I vårt arbete Musica, s. 83, ha vi efter källor kommit att uppgiva årtalet 1840.

år 1839 synes även bekräftas av August Bournonville, som i sina Reiseminder, 1878, s. 42, omtalar, att han år 1841 på Garcias soirées träffade "mit heldige gøtheborgske Fund, hans talentfulde Elev Mlle. Henriette Nissen, som ved halvandet Aars fortrinlige Studier havde gjort høist mærkelige Fremskridt og i teknisk Henseende erhvervet stor Færdighed, men den vidunderlige Sølvklang i Stemmen, der paa engang havde forbauset og rørt mig, da hendes Talent endnu var som den uslebne Diamant, fandt jeg ikke mere, den var nu absorberet af en mere kunstnerisk Uddannelse". Bournonville anlände vid detta besök till Paris Palm-söndagen 1841 och vistades i Paris "flere Uger", innan han reste söderut, och detta hans meddelande om "halvandet Aars" studier synes bekräfta, att Henriette Nissen kommit till Paris 1839 — den gängse uppgiften, att hon sändes till Paris i juli 1840, blir ju alldeles omöjlig. Även ett brev från Henriette Nissen i vår samling (no. 3) bestyrker, att hon år 1839 var i Paris. Brevet, som har överskriften "Rue de Gramont 14" (tydligt i Paris), men ingen datering, börjar med följande ord: "Je viens de voir Monsieur Tadolini qui veut bien se charger d'arranger l'air de Händel". Då Tadolini, som var accompagnateur och "directeur de la musique" vid Théâtre-Italien, år 1839 lämnade Paris och återvände till Bologna, blir ju Henriette Nissens meddelande svår-förklarligt, om hon icke varit i Paris år 1839¹.

3. Enligt Saloman debuterade Henriette Nissen icke år 1842 utan år 1843 på Italienska Operan i Paris som Adalgisa i Norma.

4. Uppgiften i Riemanns lexikon, att Henriette Nissen år 1853 sjöng "in fast allen Gewandhauskonzerten zu Leipzig" kommer tydligt ursprungligen från Salomans nekrolog, där det säges, att hon då sjöng på 12 av dessa konserter. Redan i vår skrift Musica ha vi påpekat, att det av breven till Senff framgår, att Henriette Nissen detta år icke kunnat vara i Leipzig. Att hon icke medverkat vid Gewandhauskonserterna 1853, finner man även vid granskning av Signales utförliga redogörelser för dessa konserter: det nämnes icke ett enda ord om Henriette Nissen. Av allt att döma har någon sammanblandning ägt rum. Gewandhauskonserterna 1849—1850, då hon medverkade vid konserterna 5—10

¹ Uppgiften, att Henriette Nissen år 1840 sändes till Paris, skulle vara förklarlig, om man kunde konstatera, att hon detta år företagit en resa tillbaka till Sverige och sedan återvänt till Paris, varom emellertid intet är känt.

år 1849 och konserterna 11 samt 15—18 år 1850, vilket gör 11 konserter, vartill möjligen kan läggas en hennes konsert i Gewandhausalen den 31 januari 1850 med biträde av Julius Rietz och Gewandhausorkestern, kunna giva denna summa: 12 konserter. I nekrologen nämnes däremot icke hennes medverkan vid Gewandhauskonserterna 1856 (no. 9) och 1857 (no. 12—19). 1853 är under sådana omständigheter förvisso skrivfel (eller tryckfel) för 1857, och antalet Gewandhauskonserter, vid vilka Henriette Nissen uppträdde: 12 under säsongen 1849—50 och 8 under 1857 — skillnaden är ju icke så stor —, synes ha förväxlats på något sätt, så att det blivit "fast sämtliche" för vintern 1849—50 och 12 för år 1857.

5. Henriette Nissen dog icke i S:t Petersburg, utan i Harzburg — Salomans brev till Senff på dödsdagen, den 27 augusti 1879¹, avsänt från Harzburg, slutar: "Ich reise morgen früh mit der Leiche nach Gotenburg, wo die Beerdigung stattfinden wird".

6. Om utgivningsåret för Sångskolan varit 1880 eller 1881, torde vara svårt att avgöra. Någon skarp motsättning mellan de olika uppgifterna förefinnes icke, då intet tryckår är angivet å skolan och förläggarens förord är daterat december 1880.

I anslutning till ovan anförda yttrande av Bournonville om hans "heldige gotheborgske Fund" vilja vi fästa uppmärksamheten på ett meddelande av Bournonville — vilken ju även gagnat Jenny Lind —, ett meddelande, som vi icke i denna form sett återgivet i någon svensk levnadsteckning över Henriette Nissen. Bournonville omtalar nämligen i sina Reiseminder, 1878, s. 18, att han vid ett besök i Göteborg under de sista dagarna i maj 1839 "i en høist elskværdig Familiekreds opdagede en vidunderlig deilig Sopranstemme, der efter min Tilskyndelse sendtes till Paris, for at uddannes hos den bekjendte Sanglærer Garcia, og senere vandt en vis Grad af Celebritet, navnlig som Concertsangerinde. Den unge Pige hed Henriette Nissen!"²

¹ Genom felskrivning har i "Musica", s. 83, döds månaden blivit september i stället för augusti.

² Axel Krook har i kalendern Svea för år 1880 en något avvikande version och säger, att man i Henriette Nissens familj icke visste "annat råd än att fara till Köpenhamn och låta Aug. Bournonville fälla domslut".

I det följande giva vi en förteckning över en samling autografer och andra föremål, vilka äga samband med Henriette Nissen och hennes make Siegfried Saloman¹. Vi hoppas, att denna förteckning, som utkommer det år, då femtio år förflutit efter Henriette Nissens bortgång, måtte giva ökade möjligheter för studier rörande sångerskan, som sjöng den svenska sången ut i vida världen, och hennes make, som följde henne i alla hennes öden och troget vårdade hennes minne.

Hälsingborg i november 1929.

Daniel Fryklund

FÖRTECKNING

---

¹ Angående Henriette Nissen i allmänhet och detaljer hänvisas till ovan nämnda av oss utgivna skrift: Musica.

1. Die Entwicklung der ...
2. Die Entwicklung der ...
3. Die Entwicklung der ...
4. Die Entwicklung der ...
5. Die Entwicklung der ...
6. Die Entwicklung der ...
7. Die Entwicklung der ...
8. Die Entwicklung der ...
9. Die Entwicklung der ...
10. Die Entwicklung der ...

1. Die Entwicklung der ...
2. Die Entwicklung der ...
3. Die Entwicklung der ...
4. Die Entwicklung der ...
5. Die Entwicklung der ...
6. Die Entwicklung der ...
7. Die Entwicklung der ...
8. Die Entwicklung der ...
9. Die Entwicklung der ...
10. Die Entwicklung der ...

1. Die Entwicklung der ...
2. Die Entwicklung der ...
3. Die Entwicklung der ...
4. Die Entwicklung der ...
5. Die Entwicklung der ...
6. Die Entwicklung der ...
7. Die Entwicklung der ...
8. Die Entwicklung der ...
9. Die Entwicklung der ...
10. Die Entwicklung der ...

FÖRTECKNING

ROBERTSON

*Egenhändiga brev
från Henriette Nissen*

Till doktor *Boczek* i Wiesbaden, redaktör för *Nassauische Zeitung*.

1. Ems den 6 augusti 1850¹, 3 s. 8°. Avfattat på franska. Till Generalmusikdirektor *Julius Rietz* i Dresden².
2. Brev utan ort och år. Endast daterat: Sondag morgon. 1 s. 16°. Avfattat på tyska. Till okänd: "*Monsieur*".
3. Rue de Gramont 14. Utan datering. 2 s. 12°. Brevet är undertecknat Henriette Nissen. Se i det föregående.

*Längre egenhändiga tillägg av Henriette Nissen
till brev från Siegfried Saloman
till musikförläggaren Bartholff Senff i Leipzig*

4. Weimar den 28 juli 1856. Se i det följande no. 68.
5. Baden-Baden den 7 augusti 1876³. Se i det följande no. 75.

*Albumblad, skrivna
av Henriette Nissen*

6. 3 notfakter. Undertecknat: Henriette Nissen 1844. Format: 9,5:10,5 cm.
7. Sångkadens. Undertecknat: Souvenir de la part de Henriette Nissen-Saloman. Königsberg 14 Janvier 1860. Format: 12,9:22 cm. Se vidare Heyers museikatalog, IV, no. 1095.

¹ Årtalet saknas i dateringen. Poststämpeln är tydlig för de 3 första siffrorna av årtalet: 185. Den sista siffran har försvunnit. Underskriften på brevet: "Henriette Nissen" tyder på året 1850; Henriette Nissen gifte sig nämligen detta år den 10 september och tecknade sig därefter Nissen-Saloman. En anteckning med blyerts av främmande hand, som anger årtalet: 1856, synes oriktig.

² "Julius Rietz" är skrivet med blyerts av annan hand. Överskriften lyder: "Lieber Herr Capellmeister".

³ Meddelat i "Musica", s. 86, 87.

Bilder av Henriette Nissen

8. Höftbild med Henriette Nissens underskrift i faksimile. Auguste Hüssener sc. 28:21 cm.
9. Variant av samma. Ed. Lehmann del. & lith. 36:28 cm.
10. Variant av föregående. 21:13 cm.
11. Höftbild av Joh. Cardon. Henriette Nissens bild omgiven av musikaliska emblem med överskriften: Salon musical et dramatique. 44:34 cm.
12. Variant av samma, utan emblem. "Tr. hos Anderson". 42:32 cm.

*Program från
Henriette Nissens uppträdanden*

13. Konsert den 6 juli 1843 på det kongelige Hoftheater i Köpenhamn.
14. Musikalsk Mellemact den 27 oktober 1859 på det kongelige Theater i Köpenhamn. Bland 5 nummer utfördes 3 av Henriette Nissen.

*Recensioner från
Henriette Nissens uppträdanden*

15. Recension ur en fransk tidning i Konstantinopel. Bilaga till brev från Siegfried Saloman: Konstantinopel den 4 maj 1852 (se i det följ. no. 58).
16. Avskrift av Siegfried Saloman av en recension i Le Courrier de l'Europe. No. 745. Londres, Samedi, 27 Mai 1854. Bilaga till brev från Siegfried Saloman: London den 1 juni 1854 (se i det följ. no. 61).
17. Recension ur Die Weserzeitung för den 8 februari 1855. Bilaga till brev från Siegfried Saloman: Bremen den 13 februari 1855 (se i det följ. no. 65).

Henriette Nissens sångskola

18. L'Étude du Chant. Angående denna se närmare: "Musica", s. 86. En svensk översättning i utdrag meddelades i Svensk Musiktidning 1884: s. 10, 18, 19, 42, 43, 74, 82, 91, 92, 107, 115, 116, 122, 123, 130, 131.

Brev till Henriette Nissen

19. Kort utan ort¹ och datum. 1 s. 18°. Från hennes elev Alma Fohström².

Brev om Henriette Nissen³

20. Från Adolphe Adam till baron Taylor. Den 13 mars 1841⁴. 4 s. 8°. Ort icke angiven.

Uppsats om Henriette Nissen

21. Av Axel Krook i kalendern Svea, år 1880, s. 238—244, 12°.⁵

---

¹ Kortet är sannolikt skickat i Petersburg: baksidan är ett inträdeskort till en Matinée-Musicale, donnée par Mlles Alma Fohström et Jeanne David dans la Salle de la Chapelle Impériale.

² Se närmare "Musica".

³ De flesta breven om Henriette Nissen i denna samling äro skrivna av Siegfried Saloman (se i det följande).

⁴ Katalogen från det antikvariat, där brevet köpts, tolkar året: 1831, vilket ur innehållssynpunkt är omöjligt, ej minst på grund av brevets omnämnande av Henriette Nissen i Frankrike. Se närmare "Musica".

⁵ Se närmare "Musica".

*Egenhändiga brev
från Siegfried Saloman*

- Till doktor *Franz Brendel* i Leipzig.
22. Bremen den 13 februari 1855. 2 s. 4°.
- Till bibliotekarien *Frithiof Cronhamn*¹ i Stockholm¹.
23. Stockholm den 9 november 1883. Visitkort med meddelande.
24. Stockholm den 19 oktober 1884. 1 s. 8°.
25. Stockholm den 14 juni 1885. 1 s. 18°.
26. Stockholm den 18 januari 1886. Visitkort med meddelande.
27. Stockholm den 4 mars 1886. Visitkort med meddelande.
28. Stockholm den 7 mars 1886. 1 s. 8°.
29. Stockholm den 4 april 1886. 1 s. 8°.
30. Stockholm den 16 april 1886. 1 s. 8°.
31. Stockholm den 23 april 1886. 1 s. 18°.
32. Stockholm den 4 maj 1886. Visitkort med meddelande.
33. Stockholm den 22 maj 1886. 1 s. 16°.
34. Stockholm den 27 juni 1886. Visitkort med meddelande.
35. Stockholm den 2 juli 1886. Visitkort med meddelande.
36. Stockholm den 13 september 1886. Visitkort med meddelande.
37. Stockholm den 25 december 1888. 1 s. 8°.
38. Stockholm den 3 oktober 1889. 1 s. 12°.
39. Stockholm den 19 januari 1890. 1 s. 12°.
40. Stockholm den 17 februari 1890. 1 s. 18°.
41. Brev utan ort och datum. 1 s. 4°. Brevet är avsänt från Stockholm och av ganska tidigt datum. Det är i motsats till övriga meddelanden till Cronhamn, som äro avfattade på svenska — ofta en felaktig sådan, skrivet på ren danska och riktat till "Högt-

¹ På en del av dessa skrivelser är namnet Cronhamn icke utsatt, men det framgår av sammanhanget, att de äro riktade till Cronhamn.

ærede Herr Revisor". "Broder" tecknar Saloman i våra skrivelser först från år 1886.

42. 8 kuvert, på vilka Frithiof Cronhamns namn är skrivet av Saloman, etc.

Till musikhöfversättaren *Abraham Hirsch* i Stockholm.

43. Stockholm den 30 september 1880. 2 s. 18°.

Till kompositören *Johann Friedrich Kittl* i Prag.

44. Warschau den 17 maj 1851. 1 s. 4°.

Till Generalmusikdirektor *Julius Rietz* i Dresden.

45. S:t Petersburg den 22 juni 1863. 2 s. 4°.

46. S:t Petersburg den 19 oktober 1863. 2 s. 4°.

Till musikhöfversättaren *Bartholf Senff* i Leipzig.

47. Leipzig den 23 maj 1850. 1 s. 4°.

48. Weimar den 2 juni 1850. 1 s. 4°.

49. Weimar den 11 juni 1850. 1 s. 4°.

50. Weimar den 15 juni 1850. 1 s. 4°.¹

51. Frankfurt am Main den 2 juli 1850. 1 s. 4°.

52. Bad Soden den 17 juli 1850. 1 s. 4°.

53. Bad Soden den 26 juli 1850. 1 s. 4°.

54. Weimar den 13 augusti 1850. 1 s. 4°.

55. Göteborg den 14 september 1850. 1 s. 4°.

56. S:t Petersburg den 19 november 1850. 1 s. 4°.²

57. Warschau den 28 juni 1851. 1 s. 4°.

58. Konstantinopel den 4 maj 1852. 2 s. 4°.

59. "Auf dem Meere, Dampfschiff Halland, zwischen Kopenhagen u. Lübeck" den 17 september 1853. 2 s. 4°.

60. Paris den 2 november 1853. 3 s. 4°.

61. London den 1 juni 1854. 1 s. 4°.

62. Lichtenthal den 17 september 1854. 1 s. 4°.

63. Köln den 26 november 1854. 1 s. 4°.

64. Amsterdam den 18 december 1854. 1 s. 4°.

65. Bremen den 13 februari 1855. 1 s. 4°.

66. Köpenhamn den 23 januari 1856. 2 s. 4°.

67. Kiel den 6 maj 1856. 1 s. 4°.

68. Weimar den 28 juli 1856. 2 s. 4°.

69. Dresden den 22 september 1856. 1 s. 4°.

¹ Detta brev innehåller på andra sidan ett brev från Joseph Joachim Raff till Senff.

² Breven no. 55 och 56 befinna sig på samma ark.

70. Dresden den 9 oktober 1856. 1 s. 4°.
71. Frankfurt am Main den 5 maj 1858. 3 s. 4°.
72. Frankfurt am Main den 30 maj 1858. 3 s. 4°.
73. Frankfurt am Main den 4 oktober 1858. 2 s. 4°.
74. Teplitz den 6 augusti 1862. 3 s. 4°.
75. Baden-Baden den 7 augusti 1867. 4 s. 8°.
76. S:t Petersburg den 21 september 1867. 1 s. 8°.
77. S:t Petersburg den 19 februari 1868. 1 s. 8°.
78. S:t Petersburg den 20 februari 1868. 2 s. 8°.
79. S:t Petersburg den 7 mars 1868. 1 s. 8°.
80. S:t Petersburg den 1 maj 1868. 2 s. 8°.
81. S:t Petersburg den 6 maj 1868. 1 s. 8°.
82. Marienbad den 23 juni 1868. 1 s. 8°.
83. Schandau den 1 augusti 1868. 1 s. 8°.
84. Dresden den 24 augusti 1868. 1 s. 8°.
85. Berlin den 1 september 1868. 2 s. 18°.
86. S:t Petersburg den 8 juni 1869. 1 s. 18°.
87. S:t Petersburg den 20 oktober 1869. 1 s. 18°.
88. S:t Petersburg den 16 april 1870. 1 s. 8°.
89. Wildungen den 22 juni 1870. 2 s. 8°.
90. Wildungen den 24 juni 1870. 3 s. 8°.
91. Wildungen den 25 juni 1870. 2 s. 8°.
92. Berlin den 20 juli 1870. 1 s. 8°.
93. Berlin den 23 juli 1870. Brevkort.
94. Pawlowsk den 25 augusti 1870. 1 s. 8°.
95. S:t Petersburg den 26 november 1870. 4 s. 8°.
96. S:t Petersburg den 7 februari 1871. 2 s. 18°.
97. Marstrand den 14 juli 1871. 2 s. 8°.
98. S:t Petersburg den 21 september 1871. 2 s. 8°.
99. S:t Petersburg den 4 februari 1872. 2 s. 8°.
100. S:t Petersburg den 20 mars 1872. 1 s. 8°.
101. Klampenborg den 8 augusti 1872. 1 s. 8°.
102. S:t Petersburg den 25 mars 1873. 1 s. 8°.
103. S:t Petersburg den 28 september 1873. 1 s. 8°.
104. S:t Petersburg den 11 oktober 1873. 1 s. 8°.
105. S:t Petersburg den 3 maj 1874. 1 s. 8°.
106. Venedig den 9 augusti 1874. 3 s. 8°.
107. Stockholm den 11 september 1874. 3 s. 8°.
108. S:t Petersburg den 25 oktober 1874. 1 s. 8°.

109. S:t Petersburg den 25 december 1874. 1 s. 18°.
110. Stockholm den 24 februari 1875. 4 s. 8°.
111. S:t Petersburg den 23 april 1875. 1 s. 8°.
112. S:t Petersburg den 14 januari 1876. 1 s. 12°.
113. S:t Petersburg den 30 september 1876. 2 s. 18°.
114. S:t Petersburg den 12 februari 1877. 1 s. 18°.
115. S:t Petersburg den 9 mars 1877. 1 s. 18°.
116. S:t Petersburg den 15 februari 1878. 1 s. 18°.
117. S:t Petersburg den 23 februari 1878. 1 s. 8°.
118. Helsingfors den 24 mars 1878. 8 s. 8°.
119. S:t Petersburg den 17 april 1878. 1 s. 8°.
120. Helsingfors den 23 maj 1878. 4 s. 8°.
121. S:t Petersburg den 1 juni 1878. 1 s. 8°.
122. Karlsbad den 23 juni 1878. 4 s. 18°.
123. Karlsbad den 1 juli 1878. 3 s. 8°.
124. Karlsbad den 4 juli 1878. 4 s. 8°.
125. Bad Fusch den 3 augusti 1878. Brevkort.
126. Stockholm den 8 december 1878. 6 s. 8°, samt 2 s. folio.
127. S:t Petersburg den 10 maj 1879. 1 s. 8°.
128. Marienbad den 26 juni 1879. 4 s. 16°.
129. Harzburg den 17 augusti 1879. 1 s. 8°.
130. Harzburg den 27 augusti 1879. 2 s. 16°.¹
131. S:t Petersburg den 16 september 1879. 2 s. 8°.²
132. Stockholm den 11 december 1879. 3 s. 8°.
133. Stockholm den 26 januari 1880. 1 s. 8°.
134. Stockholm den 16 februari 1880. 3 s. 8°.
135. Stockholm den 11 mars 1880. 4 s. 8°.
136. Stockholm den 19 augusti 1880. 3 s. 8°.
137. Stockholm den 30 oktober 1880. 3 s. 8°.
138. Stockholm den 26 september 1881. 3 s. 8°.
139. Stockholm den 24 november 1881. 3 s. 8°.
140. Paris den 30 november 1882. 3 s. 8°.
141. Stockholm den 9 september 1883. 2 s. 8°.
142. Stockholm den 28 mars 1884. 1 s. 8°.
143. Stockholm den 7 maj 1884. 2 s. 8°.
144. Berlin den 10 juli 1886. 1 s. 8°.

¹ Meddelat i "Musica", s. 87.

² Breven 131—136 äro försedda med sorgkanter.

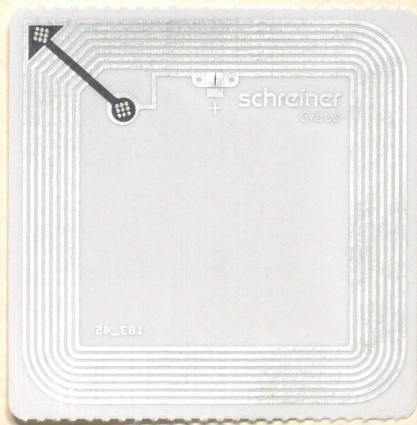
145. Luzern den 23 juli 1886. 4 s. 8°.
 146. Stockholm den 15 maj 1887. 1 s. 8°.
 147. Stockholm den 10 november 1887. 1 s. 8°.

*Andra egenhändiga manuskript
 av Siegfried Saloman*

148. "Förslag till rollbesättningen uti 3-akts operan I Bretagne".
 1 s. 8°.
 149. Recensioner ur italienska tidningar rörande sångerskan
 Viola Lavinia (Swahn), avskrivna av Siegfried Saloman.
 2 s. folio. Se breven no. 25, 28, 30.

*Program från premiärer i Köpenhamn
 av Siegfried Salomans kompositioner*

150. Tordenskiold i Dynekilen. 23 maj 1844.
 151. De skandinaviske Brødre. 13 juni 1844.
 152. Diamantkorset. 20 mars 1847.

HÅLSINGBORG 1929.
SCHMIDTS BOKTRYCKERI A.-B.